

Є. В. Горбенко

Л. В. Трусова

Українська медична стоматологічна академія

м. Полтава

**РОЛЬ ВИКЛАДАЧА (КУРАТОРА ГРУПИ) В ПРОЦЕСІ АДАПТАЦІЇ
ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ ТА
ЗАСОБИ «ПОЗИТИВНОГО НАВЧАННЯ» З ЕЛЕМЕНТАМИ
КОУЧИНГУ**

У статті здійснено аналіз проблеми адаптації іноземних студентів до навчання та наведено необхідність введення елементів коучингу та позитивного навчання як елемента розкриття адаптаційного потенціалу студента.

Ключові слова: адаптація, іноземні студенти, співпраця, коучинг, позитивне навчання.

В статье проведен анализ проблемы адаптации иностранных студентов к обучению и приведены необходимости введения элементов коучинга и положительного обучения как элемента раскрытия адаптационного потенциала студента.

Ключевые слова: адаптация, иностранные студенты, сотрудничество, коучинг, положительное обучения.

The article analyzes the problem of adaptation of foreign students to study and introduces the necessity of introducing elements of coaching and positive learning as an element of the student's adaptive potential disclosure.

Key words: adaptation, foreign students, cooperation, coaching, positive learning.

Проблемі адаптації іноземних студентів, що приїжджають на навчання в Україну, їх пристосування та входження до культурного простору присвячено доволі багато розвідок. І ця тема стає все більш актуальною та розкриває кожного разу нові грані. Зокрема, ця тема піднімалася у роботах

Білоус О.А., Добротвор О. В., Кайдалової Л.Г., Черкашиної Ж.В., Богині Л.В., Сін Чжефу та інших.

Зараз ми живемо в світі глобалізації, що пульсує різними концепціями, трендами, маркетинговими кампаніями, в шквалі інформації. Живемо у світі, де потрібно пристосовуватись, адаптуватися занадто швидко, майже щодня всотувати у себе нову інформацію, відкривати нове, якщо ти налаштований на досягнення певної мети, цілі, на успіх, самоствердження та й просто на комфортне життя, де немає місця для стагнації.

Іноземні студенти, які прибувають до України для отримання освіти мусять пройти період соціально – психологічної адаптації, яка потребує педагогічної підтримки й включає у себе і бесіди, і тренінги, і спілкування в інтернеті, і дозвілля студентів.

Процес адаптації проходить декілька стадій: початкової дезорієнтації, «терпимості» (дотримання нових правил), стадії акомодатії (пристосування, визнання та прийняття), стадію асиміляції.

Наразі body positivity movement (бодіпозитивізм), рух, що проголошує позитивне ставлення до тіла та свідомого здорового способу життя за останні десятиліття набув широкого розголосу. На нашу думку, навчання заслуговує на такий самий education positivity movement, який би містив у собі синтез традиційного навчання та коучингу, тренінгів та першочергового позитивного налаштування викладача, що дало б змогу іноземним студентам увійти в систему української освіти (яка змінює своє обличчя, стає більш відкритою до інновацій) менш стресово, з кращими результатами у майбутньому, з повним інструментарієм старанного студента, що стане гарним спеціалістом.

Сьогодні диктує нам зміну алгоритму свого функціонування, життя, навіть мислення, умови, які оточують нас постійно змінюються. У протистоянні цим змінам, залишаючись закоренілими у старій системі навчання (не применшуючи всіх її досягнень, з повагою дивлячись у минуле і

не бажаючи щось руйнувати), ми витрачаємо дуже багато енергії для сублімації, яку можна було б направити у нове русло.

Інноваційні технології дають можливість долучитися до різних інтернет-ресурсів та онлайн-платформ для навчання: [EdEra](https://www.ed-era.com), (<https://www.ed-era.com>), [Academic Earth](#), платформ онлайн курсів для якісної освіти.

YouTube є чудовою платформою для навчання та пошуку контенту.

Платформи Viber, WhatsApp, Telegram та Pinterest розширюють горизонти взаємодії викладач-студент, дають більше можливостей для опанування мови, підвищують рівень комунікації, розширюють простір для висловлення власних емоцій та переживань.

Викладач, залучаючи студентів до роботи з різними платформами, сприяє їхньому самовдосконаленню й розвитку.

Мікросередовище групи, як окремого «організму», можна розглядати як базис для дуже м'якої корекції різних аутодиструктивних проявів студентів, що проходять період адаптації (якщо такі є).

Наріжним каменем навчання є спілкування викладач-група та викладач-студент і в позаурочний час (зокрема, в соціальних мережах), яке створює позитивну атмосферу, дає можливість змістити акценти під час біологічної адаптації (новий клімат, новий температурний режим, інша вода та їжа), відчутти підтримку та толерантне, лояльне ставлення як викладача, так і групи вцілому.

Кожен студент відчуває себе на початковій стадії адаптації збентежено, наче розкидані частини пазлу, що його варто зібрати до купи якнайшвидше, бо це питання входження до стадії асиміляції, яка чекає студентів наприкінці навчання на підготовчому відділенні.

Послугуючись всіма системами допомоги людині (психотерапією, тренінгами), коучинг як одна із технологій, є унікальним та продуктивним підходом, який дозволяє приймати студента таким, яким він є, дає можливість створити комфортний простір, дати усвідомити картину світу та цінностей країни, де студент навчатиметься.

Термін коуч (англ. coach - тренер) прийшов до нас зі спорту.

А довузівський етап підготовки іноземних громадян має дуже багато «дотиковостей» до спорту. Є старт, є обмежений проміжок часу, є мета, є «бойовий дух» викладача. Але всю дистанцію має «пробігти» студент, а не викладач за нього.

Коучинг стимулює до активних змін, дає можливість проявити ініціативу, спонукає до спільної діяльності [1, с. 15-16].

Зараз існує багато визначень та інтерпретацій визначення коучингу. Найпопулярнішим є визначення, в якому це поняття розкривається як створення певного ментального простору чи поля, що дає умови для всебічного розвитку особистості, полегшує рух до чітко окресленої цілі, дає можливість чітко зрозуміти свої бажання, підвищує результативність. І суттєву роль у створенні цього простору відіграє саме викладач.

«Лише щира зацікавленість викладача у результатах навчання, знання етичних норм поведінки різних етнокультурних груп, релігійних та національних особливостей студентів сприяє формуванню мотивації до оволодіння мовою та основами наук, посилює взаємодію викладача та студента, які працюють на засадах співробітництва, співтворчості тощо» [2, с.18]

Дуже важливо, щоб студент відчував включеність у спільну роботу з викладачем, який делікатно підводить до самостійного усвідомлення поставленої мети – усвідомленого навчання.

Коучинг направлений на досягнення чітких цілей, а не «загального» поліпшення навчання студентів. Дозволяє студенту чітко поставити мету, самостійно сказати, що і як він робитиме для її досягнення, долаючи проблеми адаптації, прийняття нової системи координат навчання в Україні у подальшому.

Елементи коучингу дають можливість розкрити тенденцію до саморозвитку, що є однією з головних потреб особистості.

Співпраця, партнерська робота, зміна ролей викладач-студент (дуже ситуативно, але для того, щоб студент відчув себе на місці вчителя і побачив, що викладач теж навчається разом зі студентами) дозволяють легше вийти із зони комфорту, що завжди несе за собою позитивні результати та зміни.

Сферою найбільшого інтересу та зацікавленості викладача є позитивний результат.

«Ментальний алгоритм» з елементами позитивного навчання дає можливість розкрити потенціал, а іноді й просто виявити його. Викладач, що послуговується елементами коучингу, завжди на стороні студента, але якщо виникне потреба, то він буде чесним, прямим і не підмінюватиме поняття заради тимчасового вирішення питання, а спрямовуватиме студента на подолання перешкод та досягнення кінцевої мети.

Точка відліку – старт навчання іноземного студента. Ціль – гарний спеціаліст у майбутньому, що свідомо обрав професію, розуміє шляхи здобуття фаху, потребу щоденного самовдосконалення. Такому студенту дається інструментарій – мова, якою він буде здобувати нові знання, вміння критично мислити, шукати і працювати з інформацією, осмислювати вивчене.

Накопичуючи власний досвід, викладач переймає досвід студентського оточення, що дає можливість формувати парадигму співпраці, де дотиковість різних культур створює певний синтез, в якому всі сторони мають можливість керуватися загальнолюдськими цінностями, відкидаючи негативні сторони культур. Зі свого боку студент, якщо він не обирає конфліктну сторону чи сторону простого співіснування в чужій культурі, починає керуватися українськими цінностями, оскільки йде формування третьої культури, яка виникає в точці перетину системи координат культур різних країн.

Використання елементів коучингу у поєднанні з повагою до гідності, статі, релігії, раси, повагою до інтелектуальної праці, відкрите мислення (open mind) і бажання вчитися, вміння боротися із внутрішніми конфліктами,

агресією, змінює не лише процес навчання, а й наближає викладача та студента до нового рівня отримання освіти та партнерської взаємодії.

Література

1. Білоус О.А. Адаптаційні проблеми іноземних студентів інженерного профілю [Електронний ресурс] / О.А. Білоус // Вісник психології і педагогіки : зб. наук. праць. – Випуск 7. – 2012. – Режим : <http://www.psyh.kiev.ua>.
2. Богиня Л. В. Традиційні та новітні педагогічні технології у навчальному процесі іноземних громадян-майбутніх лікарів / Л. В. Богиня // Проблеми інтеграції національних закладів вищої освіти до Європейського освітнього середовища : Збірник матеріалів Міжнародної науково-методичної конференції. Том 3 «Проблеми гуманітарної та мовної підготовки студентів» (29-31 жовтня 2012 р.). – Харків : Вид-во «Форт», 2012. – С. 17–20.
3. Добротвор О. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології професійної освіти Національного авіаційного університету, Щербина І. Ю., студентка 5 курсу, Національного авіаційного університету, м. Київ АДАПТАЦІЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ВНЗ УКРАЇНИ.
4. Кайдалова Л.Г., Черкашина Ж.В. «Адаптація іноземних студентів до навчання у вищих навчальних закладах./Методичні рекомендації для викладачів та студентів підготовчих факультетів. – 2014. – Харків. – 47с.
5. Кови С. Семь навыков высокоэффективных людей: Мощные инструменты развития личности / Стивен Р. Кови. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2006. – 375 с.
6. Коучинг [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D1%83%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B3>

7. Коучинг у діяльності практичного психолога системи освіти : спецкурс для слухачів очно-дистанційної форми навчання в системі післядипломної педагогічної освіти / О. О. Нежинська, В. М. Тименко ; НАПН України, ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». – К., 2015. – 44 с.
8. Міжнародна Федерація Коучингу (International Coach Federation – ICF) [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://icf-ukraine.org/>
9. Нежинська О. О. Н Основи коучингу : навчальний посібник / О. О. Нежинська, В. М. Тименко. – Київ ; Харків : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2017. – 220 с. : іл.
10. Сін Чжефу, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри східних мов та перекладу, Київський університет імені Бориса Грінченка, вул. Тимошенка, 13-Б, м. Київ, Україна МОДЕЛЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ АДАПТАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТАХ УКРАЇНИ [Електронний ресурс] // <http://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/uk/articles/2017-6-doc/2017-6-st6>
11. Сповідь іноземця: як це – жити й навчатися в Україні? [Електронний ресурс] // STUDWAY. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://studway.com.ua/inozemci-v-ukraini/>.